

Dějepis – 7. část

Přečti si následující část

Život na březích Nilu

Zhruba ve stejné době, kdy zakládali Sumerové v Mezopotámii své městské státy, se něco podobného začalo dít na severovýchodě Afriky. Pouze však pod vlivem jiných kmenů a podél jiné řeky. Tou řekou byl Nil. Podél jeho břehů vznikla egyptská civilizace, kterou si většina z nás spojuje hlavně s pyramidami, nebo s mumii.

Řeka Nil

Nil byl odpradáva nejdelší řekou Afriky (a vedle Amazonky pravděpodobně nejdelší řekou světa), což ho předurčovalo významně zasahovat do jejích dějin. Již tehdy břehy Nilu připomínaly velmi dlouhou oázu, táhnoucí se jako had egyptskou pouští. V ní přecházela zeleň rostlin přímo do žluté barvy okolního písku. Jak je to možné? Každý rok se opakovaly stejné události. Nejprve se řeka od července do října vylila z břehů a zaplavila veškeré dosažitelné území. Potom voda opadla a zanechala po sobě vrstvu naplavené úrodné půdy, kterou využili starověcí Egypťané k pěstování zemědělských plodin.

Egyptská **civilizace vznikla** ve dvou státech – v **Horním Egyptě** (na jižním Nilu) a **Dolním Egyptě** (na severním Nilu). Tyto byly asi 3100 př. n. l. spojeny, a tím začala dlouhá minulost starověkého Egypta (a jeho panovníků – faraonů), kterou dělíme na období Staré, Střední a Nové říše.

Stará říše (s hlavním městem Memfis) **se nejvíce proslavila** svými **pyramidami**. **Šlo o** velké stavby mající tvar jehlanu, které sloužily jako **hrobky faraonů**. Nejstarší pyramidy byly stupňovité, pozdější měly stěny hladké.

Vliv na pohřbívání faraonů (či jiných důležitých osob) mělo egyptské náboženství. **Egypťané totiž věřili v mnoho bohů** – že řídí veškerý jejich život a je možné se s nimi setkat i po smrti. Proto stavěli nejen pyramidy, ale také hodně chrámů, a z mrtvých těl **vytvářeli mumie** (šlo o to, aby tělo nebylo zničeno a duše se do něho mohla po smrti vrátit).

Pyramidy a mumie

Pyramidy jsou jediný div světa, který se dochoval do současnosti (můžeme je obdivovat u města Káhiry, na místě zvaném Gíza). Cheopsova pyramida byla ve své době nejvyšší na světě, což jí vydrželo až do doby vzniku známé pařížské Eiffelovy věže. Rovněž

byla jednou z nejmohutnějších. Na její stavbu se totiž spotřebovaly asi 2 miliony kamenných bloků, přičemž každý vážil asi 2 tuny. A to Egypťané neměli žádné složité zdroje.

Mumie přitahuje zájem lidí do současnosti. Tělo určené k mumifikaci se vysušilo, potřelo cedrovým olejem a vyplnilo plátnem a kořením. Potom bylo zabaleno do plátěných obinadel napuštěných pryskyřicí. Na rakev, do níž tělo uložili, pak namalovali Egypťané obrázek mrtvého. Aby jeho duše poznala, kam se má vrátit.

Egypťanská **společnost byla** již od Staré říše **ovládána** tzv. **vládnoucí vrstvou**, kterou tvořil faraon (považovaný za boha), členové jeho rodiny, kněží, vojenští velitelé a úředníci. **Ovládanou nižší vrstvu** tvořili řemeslníci, lékaři, umělci a zemědělci (pracující na půdě patřící z velké části faraonovi). Zcela bezprávní byli otroci (většinou váleční zajatci).

Staří Egypťané **psali** tzv. **hieroglyfy** (šlo o jejich obrázkové písmo), a sice **na** zvláštní **listy** vyrobené z **rostliny papyrus**. Věnovali se umění v podobě nádherných maleb v hrobkách, palácích a chrámech (které dodnes neztratily své barvy) či v podobě zvláštních druhů soch

nazvaných **sfinxy a kolosy**. Kromě toho ovládali lékařství, matematiku, chemii, zeměpis, astronomii a vytvořili kalendář s 12 měsíci po 30 dnech.

Ve Střední říši se rozšiřovalo ovládané území a vzrůstal dálkový obchod. Jakýmsi **zlatým obdobím** však **byla až Nová říše**. Během ní **vznikly** dodnes dochované nádherné **stavby chrámů** (např. ve městě Luxoru) **a** tajemné **skalní hrobky** v Údolí králů. Egypťané již nestavěli pyramidy – pohřbívali své mrtvé do vyhloubených hrobek.

Objev Tutanchamona aneb Jak byla objevena nejslavnější a nejzáhadnější hrobka

Snad nejslavnější a současně nejzáhadnější skalní hrobkou v Údolí králů je ta, v níž byla nalezena zachovalá mumie faraona jménem Tutanchamon i s celým pokladem. Hrobku hledal téměř 20 let britský archeolog Carter. Když mu docházely peníze, rozhodl se, že ještě učiní poslední několikadenní pokus. Tři dny kopali jeho pomocníci, a nic nenašli. Pak ale došlo k překvapení. Carter se ráno vydal k vykopávkám a uvítalo ho nezvyklé ticho. Kopáči odkryli strmé

schodiště, na jehož konci byly zapečetěné dveře. Po jejich otevření a nahlédnutí do hrobky Carter přítomným sdělil: „Vidím tmu..., ale ne, ze tmy vystupují obrysy podivných zvířat, soch a zlata. Všude je samé zlato!“ Po objevu se však začaly dít podivné události. Muž, který poskytl peníze na pátrání, záhadně zemřel. Říká se, že v tom okamžiku zhasla v Káhiře všechna světla a posel i jeho pes. Potom došlo ještě k dalším podivnostem. Mnoho lidí je přisuzuje kletbě faraona Tutanchamona.

Ani **Nová říše** nevydržela. I ona **začala upadat pod nájezdy nepřátel** (podobně jako jiné velké světové říše ve starověku). K moci se zde postupně dostali například Řekové (ti ustanovili hlavním městem Alexandrii, v níž postavili první muzeum a největší knihovnu té doby).

Po nich přišli **Římané roku 30 př. n. l.** (ti porazili vojska slavné a krásné vládkyně Kleopatry a **ukončili samostatnost Egypta**).

Napiš si do sešitu tento text:

Život na březích Nilu

- Civilizace vznikla v Horním Egyptě a Dolním Egyptě.
- Období Egypta se dělí na říše: Stará, Střední a Nová.

Stará říše

- Stavěly se pyramidy – hrobky faraonů (nejznámější v Gíze)
- Víra v mnoho bohů a posmrtný život.
- Z mrtvých vytvářeli mumie.
- Společnost ovládána vládnoucí vrstvou, kterou tvořil faraon, jeho rodina, kněží, vojenští velitelé a úředníci.
- Nižší vrstva – řemeslníci, lékaři, umělci, bezprávní byli otroci.
- Psaní tzv. hieroglyfy (obrázkové písmo) na listy papyrusu
- Stavba sfingy – socha, napůl člověk, napůl lev

Střední říše

- Růst dálkového obchodu.

Nová říše

- Stavba chrámů (např. Luxor) a skalní hrobky (Údolí králů).
- Úpadek pod nájezdy nepřátel.

30 př. n. l.

- Přišli Římané, porazili vojska Kleopatry a ukončili samostatnost Egypta.

Napiš si otázky a odpověz na ně do sešitu:

Jak se jmenuje řeka, která teče v Egyptě?

Jak se jmenují hrobky faraonů?

Jak se říká mrtvým tělům, která byla zabalena do obinadel?

Co jsou to hieroglyfy?

Na co se psávalo?

Co se stavělo v období Nové říše?

Nakresli si do sešitu pyramidu

